

Bilag III.

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet!

I Anledning af, at det høje Ministerium har afæsket mig en Erklæring angaaende Ønskeligheden af Ændringer i de nu gældende Regler om Afleveringspligten til Statens Biblioteker og samtidig fremsendt de Herrer Overbibliotekarer H. O. Langes og S. Birket Smiths Forslag og Bemærkninger desangaaende, skal jeg tillade mig at fremsætte føldende:

I de fleste Kulturlande har man ligesom i Danmark følt Nødvendigheden af, at Nationallitteraturen som en samlet Helhed gjordes tilgængelig og bevaredes for Efterverdenen som den allervigtigste Løftestang for hele den nationale Kulturudvikling. Om denne Nødvendighed kan der ikke rejses nogen Tvivl. Ved Indkøb er det ikke muligt for Statens Biblioteker at komme i Besiddelse af hele Litteraturen. Selv om de fornødne Pengemidler vare til Stede, vilde det dog være umuligt paa Grund af, at en overmaade stor Del af Litteraturfrembringelserne slet ikke komme i Handelen. Man har derfor valgt den Udvej at paalægge Boghandelen eller Boghaandværket en Forpligtelse til ved gratis Aflevering af Eksemplarer at støtte Bibliotekerne i deres Bestræbelser for at samle hele Litteraturen.

I Frankrig har man haft Love om Aflevering fra 1537, i England fra 1556, i Preussen fra 1624, i Spanien fra 1716, i de forenede Stater fra 1790, i Italien fra 1848, selv i Tyrkiet, Rusland, Japan, Ægypten afleveres Pligteksemplarer. I Europa er der vistnok kun Belgien og nogle faa tyske Stater, der savne saadanne Love.

Som Skat betragtet er denne Afgift ikke betydelig. Naturligvis overvælttes den paa Konsumenterne, hvis Mængde er saa stor, at Afgiften bliver umærkelig. Det maa desuden bemærkes, at den litterære Produktion nyder en vis Beskyttelse ved Eftertrykslove og paa anden Maade, samt at denne Produktion, der er Livskilden for Boghandel og Boghaandværk, støtter sig til Tilgængeligheden af den samlede Nationallitteratur og til Dels vilde sygne hen, naar den skulde undvære den Understøttelse, de offentlige Biblioteker yde den.

At der kan trænges til Ændringer og Forbedringer i vort Lands seneste Afleveringslov, Forordning af 20de Januar 1832, følger af Fremskridtene i Boghaandværkets Teknik, den større Benyttelse af Statens Biblioteker og dissers Forøgelse i Antal samt Oplysningens Fremtrængen til store Dele af Folket, som tidligere stod udenfor Litteraturbenyttelsen. Folkets Deltagelse i Statsstyrelsen, Foreningslivets kolossale Udvikling, de økonomiske og tekniske Fremskridt, Undervisningens Forbedring med sine stigende Krav til Lærernes Uddannelse, Kvindernes Deltagelse i Erhvervslivet, Journalistikens Udbredelse, alle bidrage de til, at der stilles større og større Krav paa at kunne benytte den hele samlede nationale litterære Frembringelse.

Hvad nu de ønskelige Ændringer i Forordning af 20de Januar 1832 angaar, maa jeg indrømme de to Herrer Overbibliotekarer en ganske anden Erfaring med Hensyn til Forordningens Virkninger, end jeg kan være i Besiddelse af, men jeg kunde dog ønske at knytte nogle Bemærkninger til enkelte af de af Hr. Overbibliotekar Lange fremsatte Forslag.